

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fôca apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fôce bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a doua ôrã
6 cr., a treia ôrã 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fôca,
sã se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VIII.

Blaș 6 August 1898.

Numêrul 31.

Liturgia magiarã.

În numerii precedenți ai „Unirii” am publicat în traducere fidelã romãnescã o broșurã tipãritã în Budapesta, cu care o comisiune compusã din tot felul de ômeni necunoscuți Românilor face propagandã pentru introducerea limbii magiare în bisericile greco-catolice din Ungaria, ori care ar fi diecesa, de care se țin acelea.

Pânã acum, pe cum este cunoscut, s'a lucrat pentru înființarea unui episcopat magiar în Hajdu-Dorog. Lucrarea acêsta inse a suferit naufragiũ, de ôre ce înființarea unui episcopat magiar nu se putea face fãrã a se dismembra diecesele actuale greco-catolice.

Dar se pôte, cã aderenții magiarisãrii prin bisericã vor fi ajuns la convingerea, cã mai ușor pot magiarisa, dacã liturgia magiarã nu se va introduce numai într'un numêr limitat de parochii aparținêtoare eventual unui episcopat magiar, ci vor stãrui, ca acea sã se introducã pe incetul în parochiile tuturor dieceselor greco-catolice.

Pentru acea aderenții magiarisãrii aũ pãrãsit de o cam datã idea înființãrii unui episcopat magiar, și aũ început o nouã mișcare în scopul, sã obținã recunoscerea limbii magiare ca limbã liturgicã și sã introducã acêstã limbã în toate bisericile greco-catolice din Ungaria.

Fațã cu acêsta mișcare fôca noãstrã trebue sã iea o pozițiune hotãrîtã.

Declarãm deci, cã fie care credincios al bisericii romãne greco-catolice este dator sã lucre în sfera sa de activitate pentru a zãdãrnici realizarea scopului urmãrit de comisiunea amintitã mai sus.

Comisiunea acea s'a constituit fãrã scirea și invoirea auctoritãții bisericesci, care singurã este chematã a pertracta și decide o cestiune atãt de importantã, cum este limba liturgicã.

A fãrã de acea mișcarea indicatã voeste se schimbe o stare de drept public asiguratã prin actele despre reactivarea Mitropoliei noãstre gr. cat. de Alba Iulia și Fãgãraș. Conform acestor acte în parochiile aparținêtoare acelei Mitropolii numai limba romãnescã pôte fi limbã liturgicã și coralã.

Recunoscerea limbii magiare de limbã liturgicã și a dreptului ei de a putê fi introdusã în toate bisericile greco-catolice ar produce cea mare confusiune în parochiile noãstre, cãci prin mituire, presiuni și prin alte mijlôce, de cari dispune puterea de tot mare a statului, mai în fie care parochie se pot cãpêta câți va rãtãciți, cari sã pretindã, ca lor se li-se înființeze bisericã, în care cultul dumnezeesc sã li-se facã în limbã magiarã. Prin acêsta Archiereii nostri, considerând, cã întrêgã puterea de stat țintesce spre magiarisare, ar ajunge în situațiune fôrte grea, êr parochiile ar fi supuse celor mai mari ispite de a sã magia-

risa. Rêul acesta s'ar estinde mai târziũ și asupra parochiilor greco-orientale, cãci cine ne pôte garanta, cã un guvern despotic nu ar lucra cu tot felul de mijlôce, ca ceea ce ar fi obținut într'o bisericã romãnescã, se nu facã și în cealaltã bisericã romãnescã?

Êtã pe scurt motivele, pentru cari credem noi cã sîntem cu toții datori a lucra din tôte puterile, sã se zãdãrnicescã mișcarea pornitã din Budapesta pentru a obținê recunoscerea limbii magiare de limbã liturgicã și introducerea ei în bisericile greco-catolice ale Provinciêi noãstre.

Cu bucurie aflãm, cã din parochiile romãne greco-catolice ale Provinciêi noãstre, dupã cum scriũ foile magiare, nici un credincios nu a aderat la mișcarea amintitã. Ținuta acêsta corectã și bãrbãtescã a credincioșilor nostri va ușura fôrte mult apêrarea dreptului nostru din partea Preavenetelor Ordinariate, pe cari le rugãm sã întrevinã cu auctoritatea lor la locul competent spre a scuti bisericã de un mare desastru, ce-i se pregãtesce.

Principele Bismarck.

Cel mai mare diplomat al Germaniei, cancelarul de fer și organisatoriul imperiului german, dupã lungi suferințe a repausat Sâmbãtã nôptea în castelul sãu din Friedrichshuhe.

Stîngerea vieții lui pãmîntesci, de și era prevêdută, totuși a produs o adâncã

Feuilleton.

Angina sau difteria.

De Dr N. Manolescu.

Ori ce am spune despre acêstã bolã, va fi cu atãt mai bine înțeles cu cât vom fi fãcut mai bine cunoscutã cauza acestei îngrozitoare bôle, sau *agentul ei patogen*, dupã cum zic medicii.

În câte va liniã urmãtoare vom vorbi despre acest agent producêtor al bôlei numitã difterie sau angina.

Acest agent, acest microb, al difteriei trãesce și în aer și în gol, adecã unde nu este aer.

Se înmulțesce la temperatura de 33—37; la o temperaturã mai rece de 20° sau mai caldã de 40°, el nu se mai înmulțesce.

Acest agent pus într'un bulion preparat pentru acêsta și ținut la temperatura de 33—37° se înmulțesce repede: în 24 ôre cultura lui se vede sub forma unor grãmãjôre la fundul vasului, unde turburã limpiditatea bulionului.

În laboratôre se cultivã acest microb

pe multe substanțe, care-i servesc de hranã: în bulion amestecat cu glicerina, pe gelatinã, etc., dar substanța pe care-i merge mai bine este zêma sângelui amestecatã cu gelatinã.

Înmulțirea microbului difteriei în acêstã substanțã este fôrte repede și caracteristicã: *înainte de 24 ôre se desvôltã insule albe mai grôse la centru*. Aceste pete se întind repede și formêzã în datã plãci rotunde și cenușii.

În pielilete, cari formêzã difteria sau angina pe om, se mai gãsesc și alți microbi, înse nici unul dintre aceștia nu se desvôltã în culturã așa de repede ca microbul special al difteriei. Acest fapt chiar deosebesce o culturã de microbi ai difteriei de a altor microbi ai altor bôle.

Microbul difteriei nu prezintã nici cea mai micã mobilitate; el se colorezã fôrte ușor cu anilinã și cu tôte colorile compuse cu acêsta, de cari se servesc laboratôrele de microbiologie.

Acêstã colorare ajutã fôrte mult pentru studiul acestui microb, ca și pentru al altora, cãci îl face sã se deosebescã între alte lucruri fãrã colóre.

Ca formã, acest microb se prezintã ca un bețișor rotund și puțin mai subțire la capete.

Acest bețișor viũ, care este microbul anginei, nu este mai lung de cât acela aș tuberculôsei sau al ofitei, dar este *de 2 ori mai gros*.

Pe câmpul microscopului, microbii anginei se prezintã în grupã destul de caracteristicã.

Cu microbii cultivați, într'una din substanțele, în cari ei se înmulțesc, dacã se atinge o sgrieturã pe un animal se desvôltã în datã în locul acesteia pelițe murdare anginoase, cum se vede în gãtul unui anginos, êr dacã aceeași microbi, sau mai bine zis bulionul, în cari ei s'a înmulțit, se injectezã într'un animal, acesta móre dupã mai multe ôre și dupã ce a perdut poftã de a mânca și a trecut prin mare tristețe.

Nu tôte animalele sînt în mod egal influențã microbilor difteriei. Purcelul de India (cobaiul) este cel mai simțitor: el móre repede dupã ce i-s'a injectat bulion, în cari sînt ori aũ fost microbi de difterie.

Epurele de casã, cãnele, pisica i-aũ difteria cu înlesnire.

Gusgani și șôrecii sînt refractari față de microbii difteriei.

Microbii anginei aũ o mare vitalitate

consternare în întreg imperiul și e comentat în întreaga lume diplomatică.

După ce Bismarck a murit, ca retras de pe arena activității publice, morțea lui nu are se producă nici o sguđuire nici în imperiū și nici în a fară.

Otto Edwar Leopold Bismarck s'a născut în 1 April 1815 în Schönhausen în Prusia, a studiat drepturile. Cariera publică și-a început-o în 1835, rolă a jucat înse numai din 1847, când a pășit ca deputat dietal, numerându-se între cei mai reacționari conservatori. Pentru apărarea principiilor sale la olaltă cu alți conservatori aū fondat în 1848 ziarul „Kreuzzeitung“.

Căștigând încrederea regelui Wilhelm IV a fost numit consilier la ambasada federală din Frankfurt era în 1851 de ambasador. De atunci în cōce influința lui B. a fost decisătoare aprōpe în tōte cestiunile mari. De pe atunci a lucrat, ca hegemonia Austriei în conferațiunea statelor germane să fie înlocuită cu a Prusiei.

În 1859 a fost ambasador în Petersburg, în 1862 în Paris, apoi curēnd ministru-president în Prusia. Ca ministru domniind cu mână de fer, fără a să ulfa la voința majorității dietale, a reorganizat armata, a închiat convențiune în Rusia spre suprimarea revoluției polone din 1863. A pus la cale navalirea în Dania (1865). Venind Prusia în diferența cu Austria pentru hegemonie, Bismarck efeptui alianța cu Italia în contra Austria, apoi se asigură din partea Franței și a Rusiei și începu războiul învingēnd pe Austria în 1866 la Kōnigraetz. Atunci a încercat să pună la cale prin Klapka o revoluție în Ungaria.

După învingerea Austriei Prusia anecseză principatele Scheswig-Holstein, Nassau, Kurhessen și Frankfurt a. Mein și-si asigură hegemonia peste statele germane. Fiind tōte acestea opera lui Bismarck i-s'a votat o remunerare națională de 500.000 taleri.

și conservă viața mult timp, în condițiuni, în cari s'ar crede că o perd.

Microbiți rămași pe tuburi, în cari s'aū cultivat coloniile de acestia, s'aū găsit că trăese încă după mai mult de 6 luni, la temperatura odăei.

Închiși în tuburi, fără aer, și la întunec s'a constatat că-si conservă vitalitatea și virulența lor pe timp și mai lung: după 13 luni s'a dovedit acest fapt.

O căldură de 58°, fiind căldura umedă, îi omoră.

În căldură uscată, fără lumină, la temperatura de 33°, acești microbi mor după 3—4 luni.

Vitalitatea microbilor din pelițele de angină este și mai importantă.

O peliță de angină scōsă din gâtul unui copil, după ce s'a uscat, a fost înfășurată într'o cărpă, apoi într'o hârtie și păstrată într'un sicrin la întunec și la temperatura odăei, după 3 până la 5 luni de conservare, a dat pe o substanță de cultură colonii puternice de microbi vii.

O asemenea peliță anginoasă, atirnată la aer și la sōre. unde a lovit-o tōte intemperiiile în lunele Aprilie și Maiū, s'a dovedit că a perdut ori ce putere microbienă.

Așa, fiind se vede că de îndelungat este pericolul într'o casă, în care un bolnav de angină a aruncat din gâtul lui, pe lângă scuipat plin de microbi și pelițe anginoase, în locuri unde acestea aū putut rămāne.

„Albina“.

Întărirea regatului prusian a provocat nedumeriri în Franța. Bismarck condus de pofta cuceririlor nu s'a silit să impedeze conflictele cu Franța, ci să se asigure acum din partea Austriei, pe care o umilise, și din partea Rusiei, că vor fi neutrale, apoi duse lucrurile acolo, ca Franța să declare războiū, prin ce se puseră în mișcare tōte statele germane. În 1870—1 Bismarck a însoțit pe regele Wilhelm pe câmpul de război și învingēnd pe Francezii i-aū silit să primescă condițiunile de pace, cedând Germanilor Elsația și Lotaringia.

Învingerea Franței avu de urmare organizarea actuală a imperiului german, care era-si e opera lui Bismarck. El devine cancelarul imperiului, ca atare lucra cu mână de fer spre a întări în lăuntru și în a fară imperiul german.

Spre a-si asigura țara în contra Franței B., cultivând bunele raporturi cu Rusia și cu Austria a ajutat pe Franța în colonii, ca să o ocupe acolo. Erumpēnd în 1877 războiul între Rusia și Turcia, Bismarck s'a arētat recunoscător Rusiei înduplecând pe Austria-Ungaria la observarea neutralității pe timpul războiului.

Când a fost la închierea păcii a silit pe Rusia a se supune congresului de Berlin și a recompensat neutralitatea Austro-Ungariei cu Bosnia și Hertegovina.

Vēdēnd Bismarck, că Rusia e nemulțămītă cu hotăririle congresului de Berlin, a cărui president a fost dīnsul, și temēndu-se și de atacul Franței a închiat alianța cu Austro-Ungaria, la care în 1883 s'a adaus și Italia. Așa dară și tripla alianța e opera lui Bismarck, care alianță ast fel este concepiată, cât din ea numai Germania trage folos.

Ajungēnd pe tron actualul împērat și voind a conduce însu-si destinele imperiul în curēnd a venit în diferența cu Bismarck, care era datat să dispună nețermurīt. Diferența a adus cu sine retragerea lui Bismarck de la cărma imperiului în 1890. Bismarck a dat destule ori espresiune nemulțămirii sale față de actualul împērat, desaprobandu-i politica în presă. Resbunarea în contra actualului împērat transpira și din epitaful, ce și l-a compus însu-si Bismarck, care epitaf sună: Aici odihnesce prințul Otto Bismarck, născut în 1 April 1815 — mort... un serv credincios al împēratului Wilhelm I. Bismarck a fost bărbat genial, diplomat ager și cu sânge rece. Tot de una a lucrat cu calcul, și de la ce și-a pus în cap, nu l-a putut abate nime. În alegerea mijloacelor apre ajungerea scopului, ce și l-a prefipt, nu-si făcea scrupul de conștiință. Singură biserica catolică l-a învins pe puternicul cancelar. El nu s'a mulțămīt cu umilirea Austriei și a Franței, ci a voit să umilēscă și pe catolicii germāni și prin ei Scaunul Apostolic, întemeiānd pe ruinele catolicismului în Germania biserica națională germană. Spre scopul acesta s'aū creat nedreptele legi din Maiū. După legile acestea s'aū umplut temnițele cu episcopi și preoți catolici renitenți, era alții aū fost espulsați. Vecsa aū putut fi catolicii, dară nu și învinși. A mai recurs și la sequestrarea venitelor preoțesci, preoții înse aū mai preferit fōmea, de cât să tradeze biserica. Persecuțiunile aū deșteptat în catolicii sentimentul religios, i-aū unit și pus pe muncă serioasă înființānd partidul politic Centru, care de un șir de ani formēzā majoritatea relativă

în parlamentul imperial. Bismarck vēdēnd-si zădărnice nișuințele în direcțiunea acēsta, a cedat încetānd cu persecutarea bisericii, care a eșit învingētoare, întărită și organizată în Germania mai bine de cât ori și în care altă țară. La acēsta încă a contribuit Bismarck, dară lucrurile s'aū desvoltat în contra prevederii și voii sale.

Tōte statele a fară de Franța și-aū exprimat condolența din incidentul morții lui Bismarck. Înmormintarea s'a făcut cu onoruri, ce nu mai domitorilor se dat. Însu-si împēratul a asistat la înmormintarea marelui bărbat de stat, pe care îl jelesc milioanele de Germani.

— **Subsidiū de stat rabinilor.** — Ministrul de culte și instrucțiunea publică Wlassics a pus la dispoziția comitetului bisericesc israelit din Budapesta 3500 fl., ca să-i împartă rabinilor mai slab dotați. Că ministrul Wlassics ajută pe rabinii veniți de ieri de alaltă ieri din Galiția nu ne mirām, cunoscēndu-i marea simpatia cătră nēmul jidovesc. Înse vedem neconsecință: pentru ce nu împarte însu-si ministrul subsidiile, și le pune la dispoziția comitetului? Când ajută pe ministri confesiunilor creștine de comun își rezervă guvernul dreptul de a distribui însuși ajutoarele, ca să scie pe cine ajută. Ba de vre o trei ani în contra datinii și pvaxei îndelungate nu a mai voit a pune la dispoziția Preaveneratelor Ordinariate sumele destinate pentru ajutorarea preoților nostri. ci le asignēzā însuși după arbitru era nu după meritul și lipsa preoților. Se vede, că în organele comunității israelit are ministrul mai mare încredere, de cât în Ordinariatele bisericii creștine. Causa e, că jidanii toți snt liberali, și ca atari aderenți ai guvernului, care și în subsidiū cērcă interese de partid, era nu consecință și egală îndreptățire.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Ministrul de culte a întregit comisiunea pentru regularea congruei preoțimii catolice de ambe riturile denumind membrii noi în locul celor repășiti. Între membri comisiunii numiți de guvern majoritatea o formēzā deputații guvernamentali și alți aderenți de a-i guvernului. Din clerul nostru e chemat ca membru în acēsta comisiune Rds. D. Dr. Augustin Lauran.

Comisiunea are să ingrigēscă, ca să se termine conscrierea venitelor beneficale. Ar fi timpul, ca să se termine odată lucrările pregătitoare și să se reguleze afacerea congruei, după ce ministri culturilor acatolice deja cu 1 Ianuariū 1899 își primesc întregirea venitelor.

Se susține, că ancheta convocată de Esc. Sa mitropolitul Miron în cestiunea întregirii venitelor preoțesci în ultima sa ședință s'a pronunțat cu majoritate de voturi pentru primirea subsidiului de la stat. În contra acestei hotăriri aū înaintat proteste la consistor patru membri ai comisiunii.

Asociațiunea cercurilor literare și a reuniunilor catolice din Ungaria își ține adunarea generală în 23 și 24 a c. în Budapesta.

Statele unite.

Biserica catolică face mari progrese în Statele unite. Uniunea americană, dacă nu ajută biserica, cel puțin nu o împiedică în dezvoltarea sa, după cum fac multe state europene, cari se geréză de spriginitoare ale bisericeii. În armata americană numărul căștilor se urcă la 30%. Cardinalul Gibbons, care cum se scrie lui Osservatore-Romano, a rugat pe presidentul Mac-Kinley, să în considerare războiului și a numărului celui mare al ostașilor catolici, să fie aplicați mai mulți preoți la armată. Presidentul a împlinit dorința arhiepiscopului. Franța protectora catolicilor în Orinet, a casa în loc de a spriginii, persecută biserica.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Cu privire la pactul comercial și vamal până acum domnesce mare incertitudine. În zilele trecute a fost în Budapesta ministrul comun de finanțe din Viena Kállay — cum se zice — spre a îndupleca guvernul ungar la prolongirea provisorului încă pe un an. Cu ce rezultat a umblat Kállay la Pesta, nu se știe.

Se așteaptă, ca ministrul president austriac contele Thun și cel de finanțe Dr Kaizl să vină la Budapesta, spre a se înțelege în persoană cu ministri ungari.

„Reichswehr,” care de comun e bine informat, scrie, că noua încheiere a provisorului întimpină mai multe pedecii. Mai întâi e vorbă să se învingă în Ungaria opunerea din principiu în contra provisorului. Mai de parte și dacă s'ar încheia, guvernul ungar s'ar hotări numai pentru provisoriu de 6 luni, pe când cel austriac propune, să prolongescă provisoriu pe un an. Altă dificultate crează pretensiunea guvernului austriac, de a se ridica cu 1% proporția pentru Ungaria, ca ast fel guvernul austriac mai ușor să esopereze indemnitatea, când s'ar restabili starea parlamentară normală. Pretensiunea această Ungaria a respins-o în considerarea situațiunii parlamentului, care numai după debateri vehemenți s'ar îndupleca și la provisoriu pe baza statului quo.

Rusia.

Regele Carol cu suita sa au sosit în Petersburg Vineri în 29 Iuliu. Primirea și aici, ca pretutindenea în această călătorie, a fost strălucită.

Regele Carol și principele Ferdinand au depus cununii pe mormintele împăraților Alesandru II și Alesandru III și a împărătesei Maria Alesandroyna. La ministrul României Rosetti-Solesc s'a dat un dejun, la care au fost invitați ministri. Regele Carol a primit la palatul de iernă corpul diplomatic; era ministrul Sturdza a făcut vizită ambasadiorilor din Petersburg. La prânzul de gală din Petershof țarul a rostit un toast scurt și sec în onoarea înalților săi oșpeți, fără a reflecta la timpul, când

osteia română lupta împreună cu cea rusescă în contra semi-lunei. Ceea ce a omis țarul a amintit în toastul său regele Carol.

Toastele domnitorilor sună:

„Mulțamesc Maiestateii Vostre pentru vizită și ridic paharul meu în sănătatea Maiestateii Vostre. Ridic paharul mai departe în sănătatea Maiestateii Sale reginei și a Alteței Sale principelui Ferdinand, pe cum și pentru fericirea României“.

Regele Carol a răspuns:

„Dați-mi voie Maiestate, ca să exprim profunda mea mulțămire pentru grațioasele cuvinte, pe cum și pentru călduroasa și iubitorea primire, cu care Maiestatea Vostă m'ați împărtășit; dați-mi voie mai de parte a exprima, întru cât m'ați pătruns acele semne ale atențiunii amabile, cu cari Maiestatea Vostă m'ați îngămădit. Amintirea petrecerii mele în Rusia îmi va rămâne pentru veci întipărită în inimă, întocmai ca amintirea acelor fericite timpuri, când osteia mea cea tineră lupta alătura cu armata vitéză a Maiestateii Vostre pe câmpul dintră Dunăre și Balcan, de care armată astăzi, prin bunătatea Maiestateii Vostre mă lăgă o nouă și prețioasă legătură. Fiind eu de o simțire cu țara mea în acel sentiment și în acea profundă și sinceră dorință, ca visita mea la Maiestatea Vostă să aibă drept de urmare cele mai bune relații și să contribue ca legătura existentă cu puternica împărăție a Maiestateii Vostre să devină și mai strinsă — dorința mea cea mai arzătoare este fericirea Maiestateii Vostre și a Casei împărătesci, și mă rog de Providență-divină, ca să împărtășescă din abundență cu binecuvântările sale pe Maiestatea Vostă și pe supușii credincioși. Ridic paharul meu în sănătatea Maiestateii Vostre, a Maiestateii Sale țarevnei și a bêtărănei mame a Maiestateii Vostre. Trăescă Maiestateile Lor“.

Domnitorii și suitele lor au asistat la revista militară, unde regele Carol de nouă a lăudat înaltele calități ale armatei rusești, alătura căreia a luptat la timpul său armata română.

Este cunoscut, că în războiul din 1877—8 Rușii au încheiat convențiune cu România garantându-i întregitatea teritorială, apoi strimtorați au cerut, să între în luptă și armata română sub oricare condițiune. După ce eroismul armatei române a luat Plevna și a decis sôrtea războiului, Rușii și-au uitat de angajamentul luat și de cuvântul dat. Ei au răpit de nouă Basarabia. Pote că din această cauză Țarul Nicolae II nu a făcut nici o amintire despre cel din urmă război al Rusiei.

Sâmbătă în 30 Iuliu Regele și principele României au plecat spre Moscva fiind însoțiți până la gară de țarul. Despărțirea a fost cât se poate de cordială.

Spania și America.

Prospectele de pace devin tot mai evidente. Din Madrid se anunță, ca Spania în principiu primesce condițiunile de pace puse de Americani și în curând vor înceta inimicițiile.

Condițiunile Americanilor se reduc la următoarele puncte: Statele americane nu poftesc bani ca desdaunare de război, dară pretind, ca Spania să renunțe la suveranitatea asupra Cubei și să evacueze atât Cuba, cât și Portorico și cele altele insulele ale Indiei vestice. Statele unite pe timpul negocierile până la închierea definitivă a păcii vor ține ocupată cetatea Manila cu baia și cu portul ei. În tractatul de pace are să se reguleze și sôrtea, administrarea și guvernarea Filipinelor pentru viitor. Cât ce se vor accepta din partea regimului spaniol propunerile acestea, se vor delega din partea ambelor părți beligerante comisarii pentru stipulațiunile tractului de pace, cari probabil, vor conveni în Londra.

Manila e în pericolul de a capitula și căde în mâna insurgenților, lipsindu-le Spaniolilor din cetate nu numai munițiunea de război, ci și mijloacele de trai. Se așteaptă, ca Americanii să înfrâne pe insurgenți. Scaunul apostolic a făcut cunoscut Statelor unite, că insurgenții au amenințat cu morțe pe episcopul și preoțimea din Cavite.

Turcia.

Cele patru puteri, cari ocupă încă Creta, s'au convins, că dispoziția de a părăsi armata turcescă cu totul insulă nu e executabilă. Ele își dau silința de a îndupleca adunarea națională, să se impace cu planul de a rămâne trupele turcesci în Creta, dară a nu se mai importa altele. E întrebare, că ce va zice la această regimul din Constantinopol.

În adunarea națională s'a făcut interpelarea, că dacă prințul Georgiu e destinat de guvernator, pentru ce nu se invită, să vină la Canea și proclamarea sa ar deveni fapt împlinit. Presidentul adunării a răspuns, că o atare procedură nu ar fi în interesul patriei. O procedură violentă ar duce lucrul acolo, că prințul nu ar fi recunoscut nici de către puterile, cari i-au susținut candidarea. Noul organism administrativ are să între în vigoare cu 1/13 Aug.

Rusia, spre a-și câștiga simpatia Cretenilor, desvöltă mare activitate în operele de bine facere.

Sina.

Vastul imperiu sinez e pe calea disolvării. Între puterile, cari voesc a-și mări teritoriul pe contul Sinei, de pe acum s'a început rivalitatea. Germania a ocupat un port cu teritoriul din jur, Rusia nu s'a lăsat mai pe jos. Anglia, Franța și Japonia încă cercă recompensă în Sina.

De un timp în cöce diplomații englesi vorbesc în un ton ostil Rusiei, care ca vecină nemijlocită se bucură de influință foarte mare în Sina. Banca rusă-sinesă, care construesce calea ferată Hankau-Peking, a obținut concesiunea de a continua construirea până la Yang Tse, prin ce Rusia are o linie ferată începând din Nordul Sinei până în zona de in-

fluința a Angliei. Anglesii vedându-și influința paralizată și fiind de credința, că ale cui sint căile ferate, ale aceleia e și viitorul în Sina, au înființat un consorțiu, care cere de la regimul sines concesiunea de a construi o linie de concurență spre Nordul Sinei. Regimul sines din respect față de Rusia hesităză cu darea concesiunii consorțiului englez. Acastă hesitare a indignat pe guvernul Angliei, care a autorizat pe ambasadorul său din Sina Mac-Donald, să declare regimului sines, cum că guvernul britic îl va sprijini în opoziția față cu ori ce putere, care ar urma o procedură agresivă față de Sina din motivul, că acesta a dat concesiune cutărui supus britic pentru construirea de căli ferate ori îndeplinirea de alte lucrări publice. Adeacă e gata Anglia și la război cu Rusia în Sina.

Noua cestiune orientală numai de aici înainte începe a fi o cestiune de mare importanță pentru puterile europene, de nu cum va se vor deștepta Sinesii și nu vor lăsa, să fie exploatați de către străin.

Adunarea despărț. XI al Asociațiunii.

Raport special.

Duminecă și-a ținut despărț. XI adunarea cercuală în comuna Veza, de lângă Blaș. Cu zile înainte se spunea, că Vezeni, veseli de fapta acăsta, fac frumoșe pregătiri pentru primirea Asociațiunii. Și aievea, când comitetul ajunse în ziua adunării în capul Vezii, aci era ridicată o frumoșă portă cu inscripțiunea: „Bine ați venit!“ Tot aci oșpeții au fost salutați cu vorbiri de doi țărani: judele comunal și de curatorul bisericesc. De aci, între sunetul clopotelor, tot publicul porni la s. biserică, unde se celebră o liturgie solemnă, pontificând directorul despărț. M. On. Ioan German și predicând M. On. Juliă Nistor.

După liturgie să țină adunarea în pavilionul grădinii Comșa. Deja înainte de adunare sosise aci I. P. S. Sa Dl Mitropolit Dr. Victor Mihályi, prepositul Ioan M. Moldovan, președ. Asociațiunii Ioan Bian, membru academiiei, profesori, preoți, măiestri și un număr foarte frumos de dame și mult popor.

Directorul despărț. deschise adunarea vorbind de cultură și însemnătatea ei. În răspuns preotul local Victor Moldovan, care salută comitetul și pe oșpeți în numele Vezenilor, dorindu-le succese depline în adunarea culturală. Secretariul despărț. A. C. Domșa, ceti raportul despre activitatea comitetului. S'a relevat în raport nisuinta pentru înființarea de agenturi și datorința fie căruia român cu carte de a se face membru al Asociațiunii. În despărț. sint deja 7 agenturi și 7 biblioteci populare. Cu ocaziunea adunării s'au mai înființat una în Veza, și în scurt se vor mai înființa câte va în frunțașele comune. Numărul membrilor a fost de 55. S'au ales apoi îndatinatelor comisiunii: pentru censurarea raportului, incassarea de taxe și înscrierea de membri și un juriu din 7 dame și 2 domni pentru judecarea lucrurilor de mână țărănești. Uitasem să spun că cu ocaziunea acestei adunări s'a aranjat o preafrumoșă expoziție de țesături și cusături țărănești de preste 400 obiecte. Pentru premiarea esponentelor comitetul dase

60 corone și 9 cărți, colectase apoi încă 20 corone, ér I. P. S. Sa Mitropolitul Victor deplin îndeplinit de frumșea expoziției adause la aceste premii încă 40 franci în aur. Când dl Dr. Vas. Hossu comunică adunării donațiunea acăsta tot publicul aclamă pe bunul Archireu.

Prof. I. F. Negruț ceti interesanta sa disertațiune despre grădina de legumi, arătând, cât de ușor să pôte cultiva o grădină, cu ce puține spese, și ce câștig aduce. Însiră apoi principalele legume, cari ar trebui cultivate aci în apropierea orașului și cari s'ar plăti mai bine. Poporul, — mai cu samă femeile țărance, prezente într'un frumos număr, — urmăriseră cu atențiune pe disertantul, viu felicitat la terminare. Ar fi de dorit, că și disertația acăsta, ca și ceea despre cultivarea cucuruzului, să se tipărescă și împartă între popor. —

Ca delegați, cari să represinte acest despărțemint la adunarea generală de la Beiuș, s'au ales cu aclamațiune membrii Dr. Aug. Bunea și Dr. Vas. Hossu.

Dr. Isidor Marcu pentru comisia întâie, relevăză meritele comitetului, face insee observarea potrivită, că apröpe toți membri Asociațiunii sint numai din Blaș că agenturile și bibliotecile sint înființate apröpe numai în comune din jurul centrului, și că cele alalte comune apröpe de 50 nu dau nici un semn de viață. E de părere deci să se înființeze biblioteci și prin punctele cele mai depărtate spre a trezi la viață și poporul mai depărtat de centru.

Iosif Lita, în numele comisiunii a treia, referi că s'au înscriș 10 membri ordinari, mai mulți ajutători și s'au incassat taxe de la câți va membri vechi.

Raportul comisiunii a treia să hotăria să amăna pe după amăzi la örele 6 când va fi și împărțirea premiilor.

S'au ales apoi comitetul despărțemintului pe un period de trei ani. Au intrat în acest comitet următorii: Ioan German director, Dr. Aug. Bunea, Vas. Ollean, Dr. V. Szimigelski și Alesiu Viciu, membrii în comitet. De funcționari au fost aclamați I. Br. Hodos, cassar, Dr. Is. Marcu, controlor și A. C. Domșa, secretar.

De loc a fitörei adunări, nu sa designat nici o comună, s'a incredințat însă comitetul să combineze una din cele mai depărtate.

Preotul I. P. Pecurariu, a multămit comitetului pentru conducerea adunării, ér directorul Ioan German multămind pentru noua dovadă de încredere a închis adunarea.

A urmat banchetul și petrecerea populară. La masă au luat parte apröpe 60 de persoane, ér poporul țeran juca alături. S'au ținut și toaste pentru președintele Asociațiunii, pentru comitetul despărțemintului, pentru esponente etc. Petrecerea care avea să se țină tot în grădina aceea, din cauza ploii, s'a ținut în Otelul Univers din Blaș.

Înainte de a sfârși, trebuie să revin asupra expozițiunii, care a dat o dovadă de gustul estetic și artistic al poporului țeran. Greutatea juriului în designarea premiilor, n'a fost mică. Erau acolo un număr însemnat de crătințe țesute cu multă artă și finețe, — o mulțime de covöre pregătite cu un așa gust în alegerea teluritelor colorii, cât îți era mai mare dragul să le tot privești; apoi cămeși țărănești cu cusături grele și artistice, cât credea că sint scöse din jur-

nalele de modă. Erau și felurite decoruri de masă de salon, pregătite insee în stil țărănesc.

Și pe când le constatăm töte acestea, nu putem să nu ne aducem a minte de Dnele Moldovan, Borzu și Comșa din Veza, cari au ostenit mult pentru adunarea obiectelor și aranjarea lor în o singură sală nu chiar destul de încălzire.

Expoziția a cuprins lucruri din comunele Veza, Ciufud, Tür, Mănărade, Spătac, Pănade și Roșia.

Primul premiü de 20 franci în aur l-a câștigat Paraschiva Șarlea, o biată femeie sîrguincioșă din Veza, al doilea și al treilea de câte 10 franci în aur la Ana Lupean din Roșia, și Ticu lui Leon Muntean tot din Veza.

S'au mai împărțit apoi premii de 5, 4, 3 și 2 corone, și s'au votat premii de câte 10 corone comunelor Veza, Ciufud, Tür și Mănărade. Premii în bani s'au dat numai țărancelor.

Cu multă bucurie înregistrăm acest frumos rezultat al expoziției și felicităm comitetul despărțemintului pentru idea ce a avut, și-l îndemnăm să facă și pe viitor tot așa.

Convocare.

A döua adunare generală a „Reuniunii învătătorilor gr. cat. din despărțemintul Mediaș“, conform conelusului adunării precedente, se convocă pe ziua de 18 August st. n. a. e. în șöla gr. cat. din Agărbiciu.

La care se invită toți învătăorii tractului Mediaș, On. Domni preoți ca directori școlari pe cum și toți aceia, cari se interesăză de înaintarea învățămētului popular.

Program: Ședința I a. m. 1. Participarea în corpore a membrilor la s. liturgie la 8 öre. 2. Deschiderea ședinței la 9½ öre. 3. Constatarea membrilor prezenti. 4. Înscrierea de membri noi. 5. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea antecedentă. 6. Raportul comitetului. 7. Colectare de cărți pentru biblioteca despărțemintului. 8. Cetirea disertațiunii: „Influința religiunii și a istoriei asupra formării caracterului la elev“ de E. Cămpcan, invēt. în Agărbiciu. Discutarea și censurarea ei.

Ședința II p. m. 1. Deschiderea ședinței la 2 öre. 2. Propunerea temelor practice: Propunetiunea simplă de Em. Oros invēt. în Ibișdorf și „Celea patru operațiuni cu nr. 4“ de Gh. Samoilă, invēt. în Brateiu. Discutarea și censurarea lor. 3. „Propunerea“ despărțemintului Sibiu. 4. Raportul comisiunii asupra împărțirii örelor de propunere. 5. Alegerea temelor și designarea persönelor pentru adunarea viitoare. 6. Alegerea comitetului. 7. Alegerea delegaților pentru adunarea generală din Blaș. 8. Stabilirea locului și timpului adunării viitoare. 9. Alegerea unei comisiunii de 2 membri pentru verificarea procesului verbal. 10. Eventuale propuneri. 11. Închiderea ședinței.

N. B. Sint rogați acei binevoitori P. T. Domni, cari au de cuget a dona cărți bibliotecii desp. a le aduce cu ocaziunea adunării.

Fiind prânz (améză) comun aceia, cari dorese a lua parte — la el —, sint rogați a înconșința despre acăsta pe președintele desp. cel puțin cu 10 zile înainte. Tacsă de persöna e 1 (un) fl.

Agărbiciu în 23 Iuliu 1898.

Elia Cămpcan
președinte.

Emanoil Oros
notariu.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Operele musive din Italia conservate din veacul al cincilea sînt destul de numărătoase. În Roma e cea mai veche din 424 de sub pontificatul lui Celestin I. Acuma mozaicul acesta e numai un fragment și se află în biserica s. Sabine; el cuprinde două figuri de caracter simbolic reprezentând biserica păgăno-creștinilor și pe cea a indeo-creștinilor. ¹⁾ Amîndouă sînt executate în proporții trapesecii bune, îmbrăcate în haună de purpură și reprezintă stilul mai bun al epocii mai vechi.

Basilica romana s. Maria Maggiore a decorat-o cu mozaicuri Papa Sixt III (432—440), pe cum spune inscripția de la intrare și o epistolă a lui Adrian I către Carol cel Mare. Mozaicurile constau din decorația arcului triumfal și din un șir de compoziții pe pereții năii mijlocii. Arcul e împărțit în cinci despărțăminte, din cari cea de de-asupra se întinde de la o margine până la cealaltă pe de-asupra arcului, era pe cele alalte patru le strătaie arcul. Decorația aceasta e cu mult mai inferioară de cât lucrările de pe pereții năii mijlocii: lipsesc simetria compoziției și legătura împrumutată a scenelor, mai de parte nu e ușoră osebirea grupurilor și explicarea scenelor, și unele din ele se abat în chip bătătoriu la ochi de la concipiarea de mai târziu a istoriei biblice.

Naea mijlocie cuprinde în partea superioară a pereților în despărțăminte quadrate un șir de reprezentări din viața patriarhilor Avraam, Isaac și Iacob și din a marilor povățuitori Moisi și Isus Navi. În reprezentările acestea stăpănescu chip mareț și liber de istorisire epică. Întregiri făcute cu penelul au păgubit caracterul armonic, dară încă și așa fac impresie mare momentul coloristic, lărgimea masselor de lumină și de umbră și energia colorilor. Aci sînt depinse prefigurări din L. V. în un chip dramatic și energetic al istorisirii, pe când arcul triumfal cuprinde împlinirea prefigurărilor în icône din viața lui Isus Christos. Mozaicul din tribună, în care gloria Mântuitorului forma închierea, nu mai există și e suplinat prin o lucrare din veacul al 13-lea. Centrul despărțămîntului de-asupra arcului triumfal îl formeză un altariu cu cartea peceluită din Apocalipsă, în dosul lui un tron cu perină și de-asupra acestuia o cruce. Icona aceasta e mărginită în un cerc. De o parte și de cealaltă a ei se ved Apostolii Petru și Paul, de-asupra lor emblemele Evangeliștilor, era de desubtul lor inscripția „Xistus Episcopus Dei”. Mai la vale în mijlocul frâmbiei de decorație, carea se întinde pe la marginea arcarului, e monogramul lui Christos. Despărțămîntul superior e deci împărțit prin icona cuprinsă în cerc în două jumătăți, cari fiesce care cuprinde câte o compoziție. Cea din stînga ne arată Bunavestire, lângă care se alătură nemijlocit nascerea Înaintemergătorului. Maria șede, doi îngeri stau de-a dreapta ei, al treilea, carele séménă tare cu o Victorie antică, plutesce de-asupra, era Gavriil stă de-a dreapta. De cea parte de la icona cuprinsă în cerc arată Închierea Domnului; scena e reprezentată în arcade. Acestui șir superior de compoziții îi lipsesc simetria, și compozițiile fiind întinse, le lipsesc și unitatea. Numai cu greu pot, să se combineze în scene persoanele isolate și concipiate în chip statuar. Șirul al doilea, pe cum am spus-o deja, e strătaiat în două prin arcul triumfal. El de-a stînga cuprinde închinarea magilor într-o concipiare de tot ideală, carea nu-și are model în monumentele mai vechi: pruncul dumnezeesc e centrul compoziției, șede pe un tron larg și are nimb de aur, de-asupra căruia se înalță o cruce; alătura lui pare a șede Maria, era alătura de ea stau doi magi în mîni cu daruri. În dosul tronului se ved figuri

de îngeri. Steana de-asupra eschide ori ce îndoală cu privire la însemnarea scenei. De cealaltă latură a arcului îi corăspunde acestei compoziții Christos în templu în mijlocul cărturarilor. Scena acesta se desface în două grupuri de persoane, cari toate stau în picioare: de o parte ceta cărturarilor, apoi o grupă în frunte cu pruncul dumnezeesc, în dosul lui doi îngeri, apoi Maria cu Iosif și de închiare un al treilea înger. Al treilea șir are de desubtul închinării magilor ucidera pruncilor din Vetleem, er de cea latură Irodiada, careia i-se dă capul lui Ioan Botezătorul. În șirul al patrulea se ved cetățile Ierusalimului și Vetleemului, era în al cincilea căți va miel întregiți cu penelul. În compozițiile acestea proporțiile figurilor sînt rele, perspectiva lipsesc cu desevărsire, și totul vedesc deja decadența arti.

Una din capelele baptisteriului de la basilica s. Giovanni în Laterano are până în ziua de astăzi vechea și frumoasă podoba musivă a cupolei. Podoba acesta i-s'a gătit în anul 462 pe timpul Papei Ilariu, pe cum ne spun inscripțiile de la uși. Centrul cupolei îl cuprinde un miel împrejurat de o cunună de dafin. La cununa acesta se înalță pe cupolă în chip ușor și cu gust ornamentarea compusă din guirlande, curpeni și paseri; ceste din urmă șed câte două înaintea unor vase cu pome. Dispoziția e armonică și frumoasă, făcută în spiritul ornamenticii antice și reamintesc picturile de soiul acesta din catacombe.

Mozaicurile din basilica s. Paolo fuori le mura se derivă din anul 440 de pe timpul Papei Leo cel Mare și al Gallei Placidie; ceta din urmă a rînduit gătirea lor. Din focul, care a mistuit în anul 1823 aproape întregă biserica aceasta, — fără îndoală cea mai frumoasă dintre bisericile creștine, — au scăpat numai lucrările musive ale arcului triumfal și și acestea numai în parte. Vedem aci la mijlocul arcului chipul colosal în bustă al Mântuitorului. Împrejurat de un nimb lat, din care purced nouă snopi de lumină. Drepta e ridicată spre binecuvîntare, era stînga ține un toag. De fiesce care latură e câte un înger în închinare, era de-asupra lor sînt simbolele Evangeliștilor. Ceva mai la vale se ved cei 24 bătrani din Apocalipsă cu corone, pășind în șire duple în chip simetric spre Mântuitorul. De desubtul bătrănilor se ved de o parte și de cealaltă Apostolii Petru și Paul privind unul spre cel alalt. În jurul arcului e inscripția, carea spune, că mozaicul s'a gătit pe timpul Papei Leo I la porunca Gallei Placidie. Nu suferă deci îndoală, că opera aceasta e una din lucrările cele mai de frunte a arti romane din jumătatea cea dintăiu a veacului al cincilea. Ea dovedesc în chip îngrijitoriu decăderea școlii romane. Mai ales icona în bustă a triumfătorului Christos arată neputința arti de a exprima în forme regulate dignitate și maiestate. Espresia e severă și posomorită, fruntea cea mare e brăzdată de crețe; obrazii căduți, pîrul cel forte gros al capului, barba cea scurtă și îndesată ne arată tipul timpului de decădintă, și firea cea cuceritoare, carea în monumentele creștine antice se produce prin mestecarea serioșității și blăndeții, aci a făcut loc silinței de a împărtași icona caracter supranatural și înfricătoriu. Silința acesta o vedesc și mărimea cea colosală a icona; în asemănare cu ea îngeri, bătrani și Apostolii sînt numai nisce pitici. Acești 24 bătrani ai Apocalipsei îmbrăcați în haune albe, cari oferesc Mântuitorului coronele sale, pășesc cu mișcare uniformă și monotonă. Figurilor lor în tocmă ca și icona colosale a lui Christos le lipsesc proporțiile armonice: trupurile sînt forte lungi, capetele și mîinile sînt mici, îmbrăcămîntea e schematică și executată fără de înțelegere a structurii trupului. Cele două spre zece figuri din latură stîngă au capetele învelite, era cele din dreapta desvelite. Cu acesta consună aceea, că Petru e aședat de desubtul reprezentanților L. V., era Paul ca Apostol al nemurilor de desubtul reprezentanților L. N. O asemănare a mozaicurilor acestora cu cele ale Gallei Placidie din Ravena arată o distanță forte mare în privința prestațiunilor artistice.

(Va urma.)

¹⁾ Ciampini, Vet. mon. t. I. tab. XLVIII.

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

V.

Ierusalimul.

În partea de din sus a Chidonului, cu ore cât spre răsărit de la mormintele împărătesei ridică Ben Hur două corturi și le aranjă cât se poate de comod. Acolo duse fără amânare pe mamă-sa și pe soră-sa, ca ele acolo să rămână, până când preotul le va fi examinat și va fi constatat deplina lor vindecare.

Prin împlinirea acestei datorințe tinărul însuși încă s'a făcut necurat înaintea Legii așa, că el nu a putut, să lea parte în festivitățile apropiatei sărbători. Așa a trebuit, să petrecă în corturi la iubitele sale; dară asta l-a făcut și bucurie. Acolo au putut ele să-i istorisească multe despre sine, și asemenea a putut, să le istorisească și el pățaniile sale.

Istoriile ca ale lor, cari tractează despre anii plini de suferințe triste de ale trupului și sufletului, de-a rîndul nu pot să se istorisească pe scurt, de ore ce evenimentele a rare ori se spun în șirul cuvenit. El asculta cu luare a minți, în vreme ce ele îi istorisau toate pățaniile sale; dară liniștea, ce o arăta în a față, ascundea o întărire internă mare. Întru adevăr ura lui asupra Romei și a Romanilor nici o dată nu a fost așa de mare ca acum, și setea lui de răzbunare o potențară încă și mai tare încercările de a medita asupra celor auzite. În amărăciunea această sufletească a lui, carea era aproape vecină cu furia, năvăliu asupra lui tot felul de planuri aventuriöse: puțința de a da pe drum năvală asupra inamicilor săi se presenta cu forță extraordinară ochilor lui celor sufletești. Se gândia în chip serios și la o răscolă în Galilea. Chiar și marea, la care de-a rîndul se gândia numai cu fiori, se ivi limpede înaintea fantasiei lui, el o vedea brăzdată de linii comerciale, pe cari pradă romană și comercianții romani îi ațîtau la năvală. Dar cumpănind mai bine lucrul în ore mai liniștite a fost totuși așa de norocos, cât a putut, să se facă stăpân peste erupții momentane de ale patimilor de felul acesta. Înse era și era ajungea la vechea conclusie, că împotriva Romanilor numai o luptă a întreg Israelului celui strîns aliat poate, să aibă rezultat hotărîtoriu și deplin satisfăcătoriu, și totă gândirea și totă sperarea lui se întorcea era și era la punctul lui de mîncare, — la Nazarinul și la intențiile lui. De cum va acesta ar rosti acestea câte va cuvinte: „Audi, Israele, eu sînt împăratul Iudeilor cel promis de Dumnezeu, carele am venit la voi cu puterea aceea, carea o prevestiseră profeții; scolă te și lea-ți lumea proprietatea ta!” ce mișcare ar urma după cuvintele acestea! Câte guri le-ar vesti lumii întregi asemenea unui sunet de trîmbiță!

Înse rosti va el ore cuvintele acestea?

Pe lângă rîvna sa de a începe lucrarea și pe lângă concipiarea sa curat omenescă a lucrurilor Ben Hur nu luă în socotină indoita fire a nazarinului și tot asemenea nici posibilitatea aceea, că într'insul

partea dumnezească poate că întrece pe cea omenescă. El în minunea această, a cărei mărturie mai nemijlocite de cât el a fost Tirzah și mamă-sa, vedea numai o forță, destul de puternică, pentru ca să întemeieze o împărăție jidovescă de-asupra ruinelor celei romane și apoi să o și susțină, o forță, carea nu numai ajungea, ci prisosia chiar spre a rîndui din nou societatea și spre a schimba omenimea într'o singură familie lămurită și fericită. Dacă se va sevârși lucrarea această, mai putere-ar ore, să susțină ore cine, că pacea aceea, carea ar putea, să se inaugureze apoi fără de nici o pedecă, nu ar fi o problemă vrednică de fiul lui Dumnezeu? Putere-ar ore atunci, să tragă ore cine la îndoelă misiunea de răscumpăratoriu a lui Christos? Și — abstracție făcându-se de la urmările politice — ce glorie personală nespuse l-ar aștepta ca pe om! S'ar fi împotrivit firii unui simplu muritoriu, ca să nu se îndrepte spre o carieră ca această.

Într'aceea în valea Chidonului, în jurul Besehei și pe lângă drumul, carele ducea la pórta Damascului, ținutul s'a umplut repede cu clădiri ușoare de tot felul, cari serviau de adăpost oșpeților pe vremea sărbătorii Pascilor. Ben Hur se duse la străini și grăi cu ei. Întorcându-se la cortul său era cuprins din ce în ce tot mai mult de nîmire asupra mulțimii enorme a acestora. Când băgă mai de parte de samă, că între ei erau reprezentate toate părțile pămîntului începînd de la India și până la Apusul și Nordul cel mai depărtat, și că ori cât de mare le era osebirea de limbă, ei totuși toți s'au înfățișat aci spre același scop de a celebra marea sărbătoare, — atunci i-se impuse o idee nouă. Nu cum va a înțeles rău pe Nazarinul? Nu cum va a ascuns acesta sub pretextul așteptării răbdătoare pregătiri taînice, și ore nu dovedia chiar împrejurarea această capabilitatea lui de a sevârși problema aceea glorioasă? Cu cât era mai bine ales momentul de a lucra acum de cât atunci, când Galileenii lângă lacul Genisaretului voiseră, să-l proclame de împărat! Atunci partizanii lui adevărat că ar fi fost câte va mi, dar acum ar asculta de glasul lui milioane de omeni, — cine ar fi putut, să spună, câte milioane! Continuând până la sfârșit acest lanț de idei se măgulia Ben Hur pe sine însuși cu părerea, că sub înfățișarea cea simpatică și sub abnegația cea minunată a Nazarinului gânditoriu într'u adevăr e ascunsă agerime de minți și istețime strategică.

Într'aceea veniau din când în când bărbați umiliți, pîrliți de sôre, cu capete descoperite și cu bărbi mari la cortul lui Ben Hur și întrebau de el. Convorbirile, cari le avea cu ei, erau în tot de una taînice. Mamei sale la întrebarea, că cine sînt aceștia, îi răspundea: „Prietini buni de ai mei din Galilea.” Printr'înșii primia sciri despre planurile vrășmașilor lui, adecă atât ale rabinilor cât și ale Romanilor. El scia, că viața omului acestuia era în primejdie, înse nu putea, să creadă, că vor fi așa de cetezătorii, cât să purcedă împotriva lui chiar acum pe vremea sărbătorii. Vestea cea nespuse de mare a Nazarinului și mulțimea partinitorilor lui siguri se păreau lui Ben Hur un scut sigur împotriva unui atentat ca acesta. Dar încrederea cea mai mare și-o punea Ben Hur în puterea lui Christos de a face minuni. El privia lucrul din punct

de vedere curat omenesc; el privia de-a dreptul de absurd și imposibil, ca ore cine dispunînd de o putere ca această peste viață și mörte și folosindu-o de atâtea ori spre binele altora să nu se folosescă de ea și spre siguranța sa proprie.

Să nu perdem din vedere împrejurarea, că toate întîmplările acestea se petrecuseră între ziua a două zeci și una și două zeci și cincina a lunii lui Martie după computarea noastră. În sara zilei din urmă Ben Hur nu se putu împotrivi mai mult nerăbdării sale și porni călare în cetate. Calul lui era odihnit și înainta repede. Nu se arăta suflet de om. Pe drumul de stîncă sunau loviturile copitelor ca loviturile de oțel. Colibile, pe lângă cari trecea Ben Hur, erau gole, focurile dinaintea corturilor erau stîNSE. drumurile erau părăsite; era presara sărbătorii Pascilor, când cetele oșpeților sărbătorii curgeau ulițele cetății, când în curțile templului se junghiau mieii Pascilor, și preoții prindeau sângele lor și-l duceau la altariu, — toți erau cuprinși de sîrguință și de grabă, căci peste puțin aveau, să răsară stelele, și pe când se da signalul, toate pregătirile aveau, să fie sevârșite.

Călărețul intră prin pórta de méză noapte, și etă! acesta era Ierusalimul în strălucirea mării sale, pe cum a fost el mai înainte de căderea sa, împodobit spre lauda Domnului Dumnezeu.

VI.

Fără de mască.

Ben Hur se opri înaintea ospetării, de la care mai înainte de asta cu mai bine de trei zeci de ani călătoriseră cei trei filosofi, când se duseră în Vetleem. Acolo lasă calul său în grija soțului său arab și ajunse apoi în scurtă vreme la pórta casei sale părintești și apoi în vreme încă și mai scurtă în sala cea mare de oșpeți. El chemă mai întâi pe Malluch, dară acesta ieșise; trimite deci salutarea sa prietenilor săi Simonide și Valtasar. Aceștia se duseseră pe năsălii în cetate, pentru ca să lea parte la sărbătoare. I-se spuse, că Valtasar e forte slăbit și cuprins de amărăciune mare.

Când Ben Hur se informă cu interesare așa de mare despre Valtasar, prin această voi într'u adevăr, să dea numai de scire fetei acestuia, că a sosit. Dară în vreme ce servitoriul îi da răspuns cu privire la moșneag, se trase deja în laturi perdeaua ușii, și Iras păși în sală. Tinera Egiptenă, îmbrăcată într'un nor de țesătură de gaze, carea îi plăcea mult, păși ori mai bine zis pluti spre mijlocul salei, unde candelile sfesnicului celui cu șapte brațe răspândiau mai multă lumină.

Servitoriul îi lăsă pe amîndoi singuri.

Între evenimentele iritătoare ale zilelor din urmă tinărul abia se gândise la frumoasa Egiptenă. Dară ea acum sta înaintea lui, și impresia, ce o făcea asupra lui, reînviă din nou cu totă puterea. De grab se apropiă de ea, înse de o dată se opri cuprins de uimire. O schimbare ca această încă nu esperiase nici o dată.

Ea de alte ori se silise, să-l încătușeze; întrégă firea ei fuse căldură, fiesce care privire o permisie, fiesce care mișcare o juriu. Ea îl copleșise cu măgulari. Când erau împreună, el se simția cuprins de admirare! după despărțire nutria dorul de societatea ei și se simția fericit în așteptarea

de a o întâlni din nou. Ochiul ei îl vrăjia; istoriile de dragoste, cari se puteau auzi pe stradele Alexandriei, când ea era istorisitoare, se îmbrăcau pe sama lui în farmecul poeziei; ea pe sama lui în tot de una avuse în de mână câte un nume măgulitoriu, câte un suris și câte un semn de favor cu mâna și cu părul, cu obrazii și cu buzele, și cântări de la Nil și jocuri cu juvaere și necăjiri gingașe cu vâlvuri fine de mătășă scumpă din India. Jocul acesta, vechiu ca și lumea, răsplata de dragoste pe sama alesului, îl deprinsese față cu el într'un chip așa de vedit, cât el de loc nu pntu, să se îndoască despre aceea, că el e alesul ei. Ea l-o dovedise acesta în miș de feluri istețe, și dovedile acestea erau așa zicând nedespărțite de frumșeta ei.

Așa se arătase Egiptena lui Ben Hur începând din noaptea aceea, când se prenumblaseră în luntriță pe lacul din grădina de finici. Și acum!

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Jertfa creștinilor. - *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminarului arhidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Preasfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare.*

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pte fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler arhidieceșan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misteriiile sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op

cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesce și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardel, fazele lor în trecut și valoarea în prezente. Studiū istorico-canonice de Dr Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pte procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș** (Balázsfalva).

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagini, pe hârtie velină, tipariū frumos în **negru și roșu.** — Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acesta nici un preot nu pte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-țe prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiū preotesce, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Îndreptariū

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagini, în cari se dau inviațiunile cele mai bune, cum aū să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării duna camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vnat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e **8 cr.**, expedită franco sub fașe **11 cr.**

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiū apologetic din incidentul inveciveilor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolae Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul **70 cr.** — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul **1 fl.** Ambele părți expedate franco **1 fl. 85 cr.**

Pregătire la mörte, adecă considerațiuni asupra maximeilor eterne folosite tuturor pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfons Maria de Liguori* Doctor al Bisericii. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blaș 1893. Tipografia Seminarului arhidieceșan. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Liturgieră, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Posta Redacțiunii. Dlu I. H. în *Hordoba*. Spiritul de jertfă al poporului pentru biserică merită totă lauda; înse înainte de a da ceva publicității, al să ne descoperi cel puțin nouă numele D. Tale întreg, era nu numai literele inițiale.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

„ARIEȘANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții,

înființată de 11 ani,

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyos-Torda)

1. **Primesce depuneri spre fructificare,** atât de la particulari, cât și de la corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat. solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute în timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are, să o solvescă deponentul. Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori când. Sume mai mari sînt de a se insinua spre abdicere prealabil și anumit sume de la 100 până la 500 fl. cu 15 zile, de la 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și de la 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc în dată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resolvă cu reintörccrea ei.

2. **Acördă credit** pe lângă cambli și obligațiuni cu caventi.

3. **Dă împrumuturi** pe lângă siguranță ipototecară și pe efecte.

4. **Acördă credite fixe** pe lângă intabulare pe realități și case.

5. **Și cumpără** spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le pte lombarda.

Turda în 21 Aprilie 1898.

În numele direcțiunii:

Iuliū Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, v.-președinte.

(22) 8—10